

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!



"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir



№ 074 (7484)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

Azərbaycanda sosial və əlçatan
mənzil modeli mümkündürmü?



8

44 günlük Vətən
müharibəsi:
hər gün Qələbə!



6

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı keçirilib



YENİ AZƏRBAYCAN PARTİYASININ
VIII QURULTAYI

2 oktyabr 2026-cı il



2

Yaşıl enerjinin öz
mədəni yaranır:
təkrar emal,
təkrar istehsal



7

Parisdə iğtişələr
böyüyür - Makron
çətin durumda...



7

Oktyabrın 2-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) VIII Qurultayı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tədbirdə nitq söyləyib.

Prezident İlham Əliyevin nitqi

-Hörmətli qurultay iştirakçıları.

Yeni Azərbaycan Partiyasının qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında önəmli hadisədir. Deyə bilərəm ki, partiyaamızın fəaliyyəti, qəbul edilmiş qərarlar və siyasi xətti təkcə ölkəmiz üçün yox, bölgə üçün böyük önəm daşıyır. Yeni Azərbaycan Partiyası nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi qüvvəsidir. Muxalifət partiyası kimi yaransa da, 30 ildən çoxdur ki, partiyaımız iqtidardadır. Ölkəmizin son illər ərzində uğurlu və şərəfli yolunda partiyaamızın fəallarıның çox böyük payı var, böyük töhfəsi var.

Bizim qurultayımız yeni ictimai-siyasi və geosiyasi vəziyyətdə keçirilir. İlk dəfədir ki, qurultayımız Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa edəndən sonra keçirilir. VII qurultayımız da o vaxt üçün yeni mühitdə keçirilmişdir. Çünki o şanlı Zəfərimizdən cəmi bir

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı keçirilib



yi tərəfindən vəzifəsindən azad edilmişdir, yəqin ki, buna görə Bakıda qalmışdır. Bax bu, utancverici tarixdir. Məncə, biz bu tarixi heç vaxt silə bilmərik, bunu biz bilirik, gənc nəsil də bilməlidir. Kimlər Azərbaycanı idarə edib və xalqımız hansı fəlakətlərlə üzləşmişdi. Ona görə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması, yəni də deyirəm, xalqın tələbi idi. Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıtması xalqın tələbi idi. Çünki xalq çox yaxşı bilirdi ki, məhz Heydər Əliyev Politbürodan, sovet hakimiyyətindən uzaqlaşdırıldıqdan sonra iki həftə keçməmiş - 1987-ci ilin noyabrında erməni millətçilər Qarabağı Ermənistanla birləşdirmək üçün məsələ qaldırmışdılar. Bu təklif sovet rəhbərliyi və Bakı cəlladı Qorbaçov tərəfindən dəstəklənmişdir. Faktiki olaraq sovet rəhbərliyi o vaxt öz qərarını vermişdi. Azərbaycanda isə hakimiyyətdə oturan satqın rəhbərlər və bütövlükdə satqın rəhbərlik,



neçə ay keçmişdir və bütün dünya bizim Zəfərimizdən danışdı. Azərbaycan özü təkbaşına həm işğala son qoymuşdur, eyni zamanda, bölgədə yeni reallıqlar yaratmışdır. O vaxtdan - İkinci Qarabağ müharibəsindəki Zəfərimizdən bu günə qədər bu reallıqlar bütün dünya tərəfindən qəbul edilir. Halbuki bu, asan başa gəlmədi. Bu illər ərzində çox ciddi müqavimətlə üzləşmişdik. Azərbaycana qarşı istiqamətlənmiş yalan, iftira ilə dolu kampaniyalarla üzləşmişdik. Bizə qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi məsələsini bəzi ölkələr ciddi müzakirə edirdi. Ancaq bizim qətiyyətimiz, dönməz fəaliyyətimiz, siyasi addımlarımız və ilk növbədə, Azərbaycan xalqının vahid mövqedə olması bütün bu bəd niyyətləri alt-üst etmişdir. İkinci Qarabağ müharibəsi bizim şanlı tariximizdir. 8 Noyabr bizim əbədi bayramımız olacaq. Eyni əhəmiyyəti 20 Sentyabr da daşıyır. Çünki məhz 2023-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan separatizmə son qoydu, işğala son qoydu, ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdi.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Onların əziz xatirəsi bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaq.

Bu iki hərbi Zəfər təkcə xalqımız üçün, dövlətimiz üçün deyil, bütün dünya üçün böyük önəm daşıyır. Çünki birinci növbədə yeni bir presedent yaranmışdır və biz bu qələbələri böyük güclərin müqaviməti fonunda əldə etmişik. Sırr deyil ki, 1992-ci ildə yaradılmış Minsk qrupunun əsas məqsədi münafişəni dondurmaq idi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasına kömək göstərmək yox. İkinci Qarabağ müharibəsi başlanan gündən 44 gün ərzində bizə qarşı böyük təzyiqlər göstərilmiş, hədə-qorxular səsləndirilmişdir - həm açıq müstəvidə, eyni zamanda, bağlı qapılar arxasında. Ancaq heç kim bizi yolumuzdan döndərə bilmədi.

Azərbaycan xalqı yumruq kimi birləşərək öz haqqını tələb edirdi və Azərbaycan iqtidarı da bu şərəfli missiyanı yerinə yetirdi. Azərbaycan ciddi bir geosiyasi dəyişikliklərə yol açdı. Vaxtilə "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyənlər artıq "Qarabağ Azərbaycandır!" deyirlər. Bunu məcburən deyirlər. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün Ermənistan tərəfindən tanınması, sadəcə olaraq, xoş niyyətin təzahürü deyil və belə sayıla bilməz. Bütün günahları Ermənistanın əvvəlki rəhbərliyinin üzərinə yıxmaq da olmaz. Halbuki Ermənistanın əvvəlki rəhbərləri - onla-

rın hamısı hərbi cinayətkarlardır və öz cəzalarını çəkməlidirlər. Bugünkü Ermənistan iqtidarı bizə qarşı ərazi iddiaları ilə çıxış edirdi, Azərbaycan xalqını təhqir etməyə çalışırdı, yersiz və mədəniyyətsiz açıqlamalarla Azərbaycan xalqının heysiyyətinə toxunurdu. Yeni bütün bunları biz heç vaxt unutmamalıyıq. Bu gün bəzi xarici dairələr Ermənistanın indiki rəhbərliyindən sülh göyərçini düzəltmək istəyəndə biz hər dəfə bax, bu tarixi onlara xatırladıırıq. 2018-2020-ci illərin tarixini xatırladıırıq ki, tarix təhrif edilməsin və yalan tezislər real tarixi pozmasın.

Bizim şanlı Zəfərimizdən sonra fəaliyyətimiz ərazi bütövlüyümüzün tam bərpasına istiqamətləndirilmişdi. Biz bir gün belə ara vermədik, bu şərəfli missiyanın həyata keçirilməsində biz bir gün də istirahət etmədik. Nəticə etibarilə İkinci Qarabağ müharibəsindən anti-terror əməliyyatına qədər olan dövr ərzində biz bir neçə cəbhədə fəaliyyət göstərmişik. Həm siyasi müstəvidə ki, bizə qarşı olan ermənipərəst ölkələr öz çirkin əməllərinə nail olmasınlar, beynəlxalq təşkilatlarda çox ciddi beynəlxalq məarifləndirmə kampaniyası aparmışdıq və torpaqda. Həm Qarabağ bölgəsində öz strateji mövqelərimizi böyük dərəcədə yaxşılaşdırırdıq və bir neçə uğurlu hərbi əməliyyat keçirilmişdir. Bu əməliyyatlar çox qısamüddətli idi, belə də olmalı idi, sadəcə olaraq, 20 Sentyabrı şərtləndirmək və az itkilərlə istədiyimizə nail olmaq üçün lazımi addımlar atılmışdır. O cümlədən Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədində gedən proseslər də faktiki olaraq Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam tanınması üçün əsas zəmin yaratdı. Bunun nəticəsində 2022-ci ilin oktyabrında Ermənistan rəsmən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdı və beləliklə, özü bəlkə də bilməyərək etiraf etdi ki, o vaxt Qarabağda yerləşən erməni silahlı birləşmələri işğalçı qüvvələrdir. Ondən sonra o bölgəni tam nəzarətə götürmək, qanunsuz silahlı birləşmələri zərərsizləşdirmək və tərk-silah etmək üçün artıq hüquqi zəmin daha da möhkəmləndi. Halbuki bu, həmişə var idi. Bütün dünya Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyırdı. Ancaq biz hamımız onu da bilir ki, sözdə bir şey deyilir, amma arxa qapılar arasında başqa şeylər edilir. Ona görə biz bu riyakarlıqla 30 il üz-üzə qalmışdıq, amma bu riyakarlığa Azərbaycan əsgərinin yumruğu son qoymuşdur.

Bizim qələbələrimizin başlanğıc tarixi Yeni

Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayında baş verdi. O vaxt cəmiyyətimizin cəsarətli insanları, müstəqqil insanlar, Azərbaycan dövlətinin taleyini düşünen insanlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin ətrafında birləşmişdilər. 1992-ci ilin noyabrında Naxçıvanda keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayı faktiki olaraq qələbələrimizə yol açmışdır. Bu, bir ictimai sifariş idi. Çünki o vaxt Azərbaycan artıq idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü. Müstəqillik bərpa ediləndən sonra, hətta ona qədər biz böyük itkilərlə üzləşmişdik. Həm torpaq itkisi, eyni zamanda, ölkəmizdə gedən xoşagəlməz proseslər faktiki olaraq Azərbaycanı uğursuz dövlətə çevirirdi. Bir-birini əvəzləyən dimaqarası liderlər faktiki olaraq iflic vəziyyətdə idi, öz vəzifə borclarını yerinə yetirə bilmirdilər və beləliklə, torpaqlarımız hissə-hissə işğal edilməyə başlamışdır. İlk növbədə, keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində Azərbaycanın nəzarəti tam itirilmişdir. Ondən sonra Şuşa və Laçın rayonları 1992-ci ilin may ayında işğal altına düşmüşdür və ondan bir ay sonra AXC-Müsavat cütülyü hakimiyyətə gəlmişdi. Yeni birbaşa onların cinayətidir. Hakimiyyətə gəlmək üçün, ovaxtkı hakimiyyəti devirmək üçün məhz bu tərribatə əl atdılar, faktiki olaraq torpağı Ermənistanla təhvil verdilər və ondan sonra bizim itkilərimiz daha da böyüdü.

1993-cü ilin aprelində Kəlbəcərin işğalı faktiki olaraq Ermənistanla keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında böyük bir coğrafi əlaqə yaratmışdı. Beləliklə, Ermənistandan daha böyük həcmdə həm canlı qüvvə, həm silah-sursat, texnika gətirilirdi. Faktiki olaraq ölkəmizin Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyəti məhz o vaxt baş vermişdir.

Əslində, Heydər Əliyevdən sonrakı dövrə nəzər saldıqda, - mən 1980-ci illəri nəzərdə tuturam, - hər kəs açıq-aydın görür ki, ondan sonrakı Azərbaycan rəhbərləri öz vəzifə borclarını dərk edə bilməmişdilər, zəiflik, qorxaqlıq, fərarilik göstərmişdilər. Təkcə onu demək kifayətdir ki, Heydər Əliyevdən sonra həm sovet dövründə, həm müstəqillik dövründə Azərbaycana rəhbərlik etmiş 4 rəhbərdən 3-ü Bakıdan qaçmışdır. Faktiki olaraq müharibə şəraitində olan, yaxud da ki, artıq erməni aqressiyasına düşərək olan ölkəni, xalqı başlı-başına buraxıb Bakıdan qaçmışdılar - ikisi Moskvaya, biri Kəlbəkiyə. Dördüncüsü isə, sadəcə olaraq, hələ Ermənistan-Azərbaycan münafişəsi başlamadan sovet rəhbərli-

sadəcə olaraq, onların əlində bir alət idi. Təsəvvür edin, əgər Heydər Əliyev o vaxt Azərbaycanda olsaydı, heç vaxt imkan verə bilməzdi ki, Azərbaycan xalqının başına bu oyunlar açılsın. Heç vaxt imkan verməzdi ki, separatizm meyilləri Qarabağda yer alsın. Ona görə Azərbaycan xalqı bütün bunları yaxşı bilərək öz nicat yolunu ancaq Heydər Əliyevlə bağlayırdı və həmişə olduğu kimi müdriklik göstərmişdir, 1993-cü ilin oktyabr ayında Ulu Öndər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmişdir. Ancaq o vaxta qədər artıq biz böyük itkilərlə üzləşmişdik - torpaq itkisi, iqtisadiyyat tamamilə çökmüşdür. Neftlə, qazla zəngin olan ölkədə qaz qıtlığı, elektrik enerjisi qıtlığı yaranmışdır. İnflyasiya 1000 faizdən çox idi, xəzinə boş idi. AXC-Müsavat cütülyü Ermənistan torpaqlarımızı işğal edən zaman vətəndaş müharibəsini də başlamışdır, qardaş qanı tökmüşdür. Sonra da qorxaqcasına hərəsi bir yerə qaçaraq fərarilik etmişdilər. Bax, belə bir şəraitdə Azərbaycan xalqı öz taleyini öz liderinə əmanət etdi.

Ondən sonrakı dövr də çox çətin idi və sınaqlarla dolu idi. Ancaq Heydər Əliyev kimi qətiyyətli, cəsarətli dahi şəxsiyyət bütün bunların qabağında dura bilmişdi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunmasında, Azərbaycanın parçalanmaqdan xilas edilməsində onun amili aparıcı rol oynamışdır. Həm separatçılıq, həm parçalanma təhlükələri, dövlət çevrilişinə iki cəhd, iqtisadi çətinliklər - bütün bunlar o vaxt realıq idi.

Səkkiz milyon əhalimiz var idi, onlardan 1 milyonu qaçqın-köçkün, evsiz-eşiksiz, çadırlarda. Bu bir humanitar fəlakət idi və biz təkbaşına qalmışdıq. Heç kim bizə kömək etmirdi, 1990-cı illərdə müharibədə də heç kim kömək etmirdi. Müharibədən sonra da heç kim kömək etmirdi. Biz bu çətinlikləri təkbaşına arxada qoyduq və bu gün ayaqda möhkəm dayanmışıq. Azərbaycan xalqının iradəsi, Ulu Öndərə olan inamı, onun siyasi xətti bax, bütün bu uğurlu addımlara səbəb oldu.

Ona görə bizim qələbələrimizin başlanğıcı məhz Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayı və ondan sonrakı dövr idi. Bəli, Azərbaycan 1993-2003-cü illər ərzində faktiki olaraq beynəlxalq təcridəndən çıxdı. Çünki o vaxt işğala məruz qala-qala bizə qarşı sanksiyalar tətbiq edilirdi.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Məhz AXC-Müsavat hakimiyyətinin yarıtmaz fəaliyyəti, o cümlədən xarici siyasəti nəticəsində. 907-ci maddəyə düzəliş o vaxt qəbul edilmişdi və bu günə qədər tam aradan qaldırılmayıb. Biz faktiki olaraq dünyada təcavüzkar kimi təqdim olunuruq. O səviyyəsiz AXC-Müsavat hakimiyyəti əlini ağdan-qaraya vurmadı ki, bunu dəyişdirsin. Yeni biz beynəlxalq təcridədən çıxmalı idik, öz mövqeyimizi bildirməli idik, haqlı olduğumuzu sübut etməli idik. Buna nə qədər vaxt lazım oldu. Nəhayət biz buna nail olduq. Beynəlxalq təşkilatlar bir-birindən sonra Azərbaycanın mövqeyini, yeni realitələri əks etdirən qərar və qətnamələr qəbul etməyə başlamışdır - həm BMT-nin Baş Assambleyası, həm İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, həm ATƏT. Hətta bu gün bizə düşmənçilik edən Avropa Parlamenti - məcburən. Yeni bu, beynəlxalq təcridədən çıxış idi. İqtisadi vəziyyəti düzəltmək üçün xarici sərmayə lazım idi. Çünki xəzinə boş idi. Sərmayə olmadan heç bir ölkədə heç bir inkişaf mümkün deyil. Buna da nail oldu Ulu Öndər.

O vaxt atəşkəs hələ təzə elan edilmişdi. Ondan bir neçə ay sonra "Əsrin kontraktı" imzalandı və böyük investisiya axını gəlməyə başladı. Bütün bu dövr ərzində, eyni zamanda, dövlətçiliyin əsasları qoyuldu. Azərbaycanın ümumi inkişaf strategiyası müəyyən olundu ki, bu gün də bu strategiya bizə yol göstərir. Ulu Öndərin siyasəti xətti dəyişməz olaraq qalır.

Təbii ki, illər keçdikcə taktiki və hətta strateji məqsədlər də müəyyən dərəcədə dəyişir, amma ana xətt dəyişməz olaraq qalır. Müstəqillik, dövlətçilik, iqtisadi müstəqillik, güclü hərbi potensial və öz imkanlarımızdan maksimum istifadə etmə imkanları. Yeni yığcam formada bunu təsvir etmək üçün dediyim amillər, mənəcə, kifayətdir.

Bu siyasət 2003-cü ildən bu yana davam etdirilirdi, bu gün də davam etdirilir və bundan sonra da davam etdiriləcək. Bu barədə çox danışmaq istəməzdim, hər şey göz önündədir. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə böyük hörmətə layiq olan ölkədir. Bir çox tanınmış ekspertlər və təhlilçilər Azərbaycana artıq orta güc



dövləti sırasına daxil edirlər. Bunun da bir çox parametrləri var. Biz iqtisadi müstəqilliyi tam təmin etmişik. Bu gün beynəlxalq aləmin çox dəyərli üzvüyük, öz taleyimiz öz əlimizdədir.

Bu illər ərzində qarşıma qoyduğumuz istənilən vəzifə həyata keçdi. İlk növbədə, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin bərpası. 2003-cü ildə mən ilk dəfə Prezident seçildə onu bəyan etmişdim ki, bu, əsas vəzifə olacaq. Biz o, dünyada vəziyyət o qədər tez dəyişir ki, buna bu gün də ehtiyac var. İlk növbədə, əsas vəzifələrdən biri hərbi gücümüzün artırılmasıdır. Sual oluna bilər, biz şanlı Zəfər qazanmışıq, Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur olub. Bu gün Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibət yoxdur, müharibə yoxdur, sərhədlərdə sakitçilikdir. Sülh müqaviləsi parafəlanıb, artıq təmaslar da var. Hətta Azərbaycan Ermənistanla ticarətə də başlamışdır. Bu nə üçün lazımdır? Buna cavab, mənəcə, çox açıq-aydındır. Bu, həmişə lazımdır, hər bir ölkə üçün. Çünki bizim xalqımız bu faciə ilə üzləşib. Bizim xalqımız ermənilərin nankorluğu ilə üzləşib. Yəni onların şirin sözlərini, sağlğıımıza qaldırılan bədelləri, Azərbaycan dilində sərbəst danışmalarını, hətta namaz qılmalarını da yəqin ki, yaşlı nəsil yaxşı xatırlayır.

Amma nəticədə nə oldu? Gördülər ki, biz bir az laxlayırıq, gördülər ki, büdrəmişik, arxadan bıçaq vurdular. Yeni birinci dəfə deyil onların tarixində. Eynisini bir əsr ondan əvvəl başqa yerdə də törətmişdilər. Ona görə biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq, ayıq olmalıyıq və hər zaman, hər gün onlardan 10 qat güclü olmalıyıq. Necə ki, bu

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı keçirilib



gün belədir, sabah da belə olacaq. Ona görə bu, birinci amildir.

İkinci amil dünyada gedən proseslər, müharibələrin çoxalması və geniş vüsət almasıdır. Bizim ətrafımızda məkanlar alovlanıb, qaynayır. Müharibələr bitmir, əksinə, yeni müharibə, münaqişə ocaqları yaranır - həm Şimalda, həm Cənubda, həm də Yaxın Şərqdə. Yeni perimetr üzrə bizim ətrafımızda müharibələr, toqquşmalar davam edir və bu müharibələrin dayandırılması üçün heç bir beynəlxalq mexanizm yoxdur və yəqin ki, olmayacaq. Çünki beynəlxalq hüquq tamamilə sıradan çıxıb. Ona əhəmiyyət verənlərin sayı kəskin azalır. Ona görə biz hər gün hazır olmalıyıq ki, istənilən hərbi təxribata cavab verək. Elə güc əldə etməliyik və bunu əldə edirik ki, heç kimin ağına belə gəlməsin Azərbaycana qarşı hansısa təxribat törətmək. Ona görə bu, birinci vəzifədir və təsadüfi deyil ki, bizim bu gün müzakirə olunan dövlət büdcəmizdə, gələn ilin büdcəsində hərbi və təhlükəsizlik məsələləri yenə də ön plandadır və təqribən 9 milyard manata yaxın vəsait bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulur. Təbii ki, bizim başqa ehtiyaclarımız da var - ilk növbədə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası, insanların sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması. Biz bunu da edirik və müzakirə olunan büdcədə bütün bunlar nəzərdə tutulur. Ancaq əgər biz özümüzü qoruya bilməsək, onda bizim başqa hər hansı bir layihə tamamilə əhəmiyyətsiz olacaq.

Təhlükəsizlik tədbirləri. Bəli, bu gün Azərbaycan xalqı təhlükəsizlik, əmin-amanlıq şəraitində yaşayır. Bu, indiki dünyada böyük sərvət sayıla bilər. Çünki bu gün dünya xəritəsinə baxsaq görürük ki, Azərbaycan xalqı qədər sabitlik, əmin-amanlıq, sülh şəraitində yaşayan çox az xalqlar və ölkələr var. Bu, bizim realitələrimizdir. Ona görə təhlükəsizlik tədbirləri daim gündəlikdə olmalıdır. Ölkə daxilində hər hansı risklər mövcud deyil - nə fiziki risklər, nə ideoloji risklər, nə hansısa başqa. Bütün risklər hüddurlarımızın kənarına formalaşır. Azərbaycan gücləndikcə, daha fəal və açıq müstəqil siyasət apardıqca, bizə tuşlanan hər bir ox 10 ox geriye buraxdıqca, bizə qarşı təzyiqlər daha da çoxalacaq. Bax, biz bu gün bizə qarşı olan bir dənə də zərbəni cavabsız qoymuruq. Bir zərbəyə bəlkə 2, 5, 10 zərbə qaytarırıq ki, hərə otursun yerində, bizim işlərimizə qarışmasın, bizim həyat tərzimizə burnunu soxmasın və bizə yol göstərməsin. Hərə getsin öz xalqına, dövlətinə gün aqlasın. Bu gün Azərbaycan realitələri belədir ki, biz bir çox ölkələr üçün nümunə olmuşuq. Ona görə risklərlə bağlı, - həm fiziki, həm ideoloji risklərlə bağlı, - ciddi tədbirlər görülmür və görülməkdir.

İdeoloji təhlükəsizlik də fiziki təhlükəsizlik kimi önəmlidir. Çünki ideoloji təxribat ölkənin içi-nə istiqamətləndirilir. Biz sərhədlərimizi qoruyuruq və bu da vəzifələrdən biridir. Dövlət sərhədlərimizin mühafizəsinə, qorunmasına müasir texnologiyalardan istifadə etməklə nail olmuşuq. Amma ideoloji risklər sərhəd tanımır, xüsusilə indiki dünyada, internet dünyasında, kiberhücumlar dünyasında, süni intellekt dünyasında. Ona görə biz özümüzü ideoloji təxribatlardan qorumalıyıq. Necə? İlk növbədə, əlbəttə ki, təhsil. Xalqımız nə qədər təhsilli, bilikli, savadlı olarsa, o qədər də bax, bu yalanlara, bu şayiələrə, zəhərlə dolu olan bu ideoloji təxribatlara uymayacaq. İkinci növbədə, vətənpərvərlik. Əminəm ki, biz hamımız, hər bir vətənpərvər azərbaycanlı, Azərbaycan vətəndaşı öz dövləti ilə fəxr edir. Biz dünyada misli görünməmiş Qələbə qazanmışıq. Özü də yenə də deyirəm, təkbəşinə.

Bu gün müxtəlif yerlərdə müharibələr gedir. Hərənin arxasında, necə deyirlər, böyük bir dəyişir var. Bəzilərinin arxasında bir neçə. Amma biz təkbəşinə. Amma bütün o böyük dayılar bizə qarşı idi. O Minsk qrupunun həmsədrləri bizə qarşı idi. Onlar bu gün dünyada aparıcı dövlətlərdir, görün, biz kimə qarşı müharibə aparmı-

şırıq. Ermənistanın arxasında onlar dayanmışdılar və bu gün də dayanırlar, hərə öz bildiyi formada. Ona görə biz həm Qələbəmizlə fəxr edirik, həm cəsarətimizlə fəxr edirik, iradəmizlə fəxr edirik, xalqımızla fəxr edirik, dövlətimizlə fəxr edirik. Ona görə bu da ideoloji təxribatlara qarşı ciddi bir maneədir. Əlbəttə ki, bizim ideoloji mexanizmə yad ünsürlərdən, yad təsirlərdən azad olmalıdır. Bu, eyni zamanda, bizim xarici siyasət strategiyamızdır. Xarici siyasəti biz elə qururuq və bundan sonra da qurmalıyıq ki, heç kim bizim işimizə müdaxilə etməsin. Bizə heç kimin köməyi də lazım deyil, himayədarlığı da lazım deyil. Bizə lazım olan vaxtda bizə heç kim kömək etməyib. Bir milyon qaçqınımız olanda heç kim bizə əl uzatmayıb. Nə almışıqsa, pulla almışıq. O cümlədən bütün silahları da pulla almışıq, özü də



dünya qiymətinə - son gülləyə qədər. Mən sizə tam məsuliyyətlə deyirəm, Ali Baş Komandan kimi, bütün bu məsələlərə rəhbərlik edən şəxs kimi. Bilirsiniz ki, 2003-cü ildən bu yana Azərbaycan nə qədər silahlanıb, həm yerli istehsalı yaradıb, həm xaricdən alıb. Bir dəfə də bizə bir manat, bir dollar güzəşt etməyiblər. Hətta bəzən dünya qiymətindən bir neçə dəfə baha satıblar. Biz də məcbur olub buna göz yummuşuq. Ona görə bu, çox ciddi bir məsələdir.

İdeoloji işimiz, o cümlədən partiya fəalları tərəfindən elə aparılmalıdır ki, Azərbaycan realitələri, ölkəmizdə gedən işlər, çox müsbət ab-hava daim ictimai müzakirədə olsun. Bu gün Azərbaycanda elə genişmiqyaslı quruculuq işləri aparılır ki, bilmirəm hansı ölkədə buna bənzər quruculuq işləri var. Mən təkcə Qarabağı, Şərqi Zəngəzuru nəzərdə tutmuram, halbuki orada da misli görünməmiş inkişaf var, hər bir bölgədə. Ona görə ideoloji işin düzgün qurulması, şablonlardan əl çəkmək, hansısa formal xarakter daşıyan tədbirlərdən əl çəkmək vaxtı gəlib çatıb. Yeni yeni, müasir ideoloji işlər aparılmalıdır. Bizim üstünlüyümüz ondan ibarətdir ki, bəzi ölkələrdən fərqli olaraq bizə əfsanə yaratmaq lazım deyil. Bəzi ölkələrdə bəzi rəhbərlər həm keçmişdə olan bəzi nailiyyətləri öz adlarına çıxarmaq istəyirlər, yaxud da ki, tarixi təhrif edərək öz rollarını şişirtmək istəyirlər, bizə bu lazım deyil. Bizə lazımdır ki, həqiqətlər hər bir vətəndaşa çatсын - bu gün çox şəxslənməmiş informasiya mənbələri olan bir zamanda, o cümlədən Azərbaycan dilində. Buna da fikir vermək lazımdır. Nə üçün hansısa ölkədə Azərbaycan dilində bir resurs yaradılır? Yeni bizə kömək etmək üçün? Yox, bizə qarşı təxribat etmək üçün. Xalqımızı çaşdırmaq üçün. Gənclərin beyinlərini zəhərləmək üçün. Budur. Görürsünüz ki, haradasa Azərbaycan dilində resurs yaranıb, bilin ki, məqsəd odur. O faktları tapmaq üçün uzağa getmək lazım deyil, bizim böyrümüzdə Azərbaycan dilində gecə-gündüz bizə qarşı təxribatlar yağdırılır. Ya da ki, Qərb ölkələrində, orada da azərbaycanıill resurslar yaradılıb. Nə üçün? Yeni bax, bu birliyi sırsatmaq üçün, Azərbaycanı özələrinə tabe etdirmək üçün, bizi müstəqillik yolumuzdan döndərmək üçün, sonra da bizi idarə etmək üçün. Bax, budur məqsəd. Ona görə bu, fiziki təhlükəsizlik qədər önəmli sahədir və burada kim olmalıdır bu işin mərkəzində? Əlbəttə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri.

Dediyim kimi, bizim xarici siyasətlə bağlı addımlarımız dünyada böyük təqdirə qarşılanır. Nüfuzumuz artır. Biz bir çox yeni formatlara qoşuluruq. Bu gün Azərbaycan qədər çoxşaxəli beynəlxalq əlaqələr quran və bir çox ölkələrlə, dəyə bilərəm ki, bütün qütblərlə təmasda olan, öz maraqlarını müdafiə edən ikinci ölkə çətin tapılsın, bəlkə də var. Amma hər halda bu bir nadir təcrübədir. Təkcə son ayın hadisələrini xatırlatmaq kifayətdir ki, hər kəs görsün, bir-birinə, deməli, düşmənçilik edən ölkələrin yüksək vəzifəli nümayəndələri beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində Azərbaycanda görüşürlər. O cümlədən

Azərbaycanda müəyyən beynəlxalq risklərin azaldılması üçün görüşlər, tədbirlər keçirilir. Nə üçün Azərbaycan seçilir? Çünki birincisi, bizə inam var. Çünki bilirlər ki, Azərbaycan etibarlı tərəfdaşdır. İkincisi, indi bir çox ölkələr müxtəlif düşürgələrə üzv olublar, yaxud da ki, olmaq istəyirlər. Biz isə heç bir düşürgəyə qoşulmururuq və qoşulmayacağıq, bu bizə lazım deyil. Ərazisi və əhalisi o qədər də böyük olmayan ölkə üçün müstəqil bir amil kimi dünya miqyasında dayanmaq və hörmət qazanmaq, əlbəttə ki, asan deyil. Bunun bir çox səbəbləri var, bu barədə çox danışmaq istəməzdim. Sadəcə olaraq, bundan sonra da vəzifələr sırasında xarici siyasətimizin müdafiəyönümlü yox, həm aktiv, daha çox fəaliyyət yönümlü olması lazımdır. Əlbəttə ki, ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlardakı rolu da danılmazdır. İndi bunu hər kəs yaxşı xatırlayır, BMT-dən sonra ikinci ən böyük təsisatı biz 4 il rəhbərlik etmişik, özü də yekdiil qərarla seçilmişik. Keçən ilin noyabr ayında artıq çox əlamətdar hadisə baş vermişdi. Azərbaycan Mərkəzi Asiya Məşvərət Görüşlərinə təhmüqquqlu üzv kimi qəbul edildi. Biz Mərkəzi Asiyada yerləşmişik, biz Cənubi Qafqazda yerləşirik. Amma görün, Azərbaycan bu ölkələrə nə qədər yaxındır ki, nə qədər ciddi siyasi, iqtisadi, nəqliyyat, enerji və digər layihələr önəmlidir ki, bax, presedenti olmayan bu hadisə də baş verdi.

Başqa bir məsələ gətirə bilərəm, 30 ildir ki, D-8 adlı bir təşkilat fəaliyyət göstərir. Orada 8 üzv var idi. Müsəlman aləminin əhəli nöqtəyi-nəzərindən ən böyük ölkələri orada birləşir. Bu 30 il ərzində ora bir dənə də olsun yeni üzv qəbul edilməmişdir. Tək Azərbaycan, necə deyirlər, bu şəərəfli məsələyə nail oldu və biz artıq D-8-in üzvüyük. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə bizim çox sıx əlaqələrimiz var. Gələn il Azərbaycanda Zirvə Görüşü keçirilməlidir. Bu Zirvə Görüşü sıradan Zirvə Görüşü olmayacaq, çünki bu gün əfsuslar ki, İslam ölkələri bir-biri ilə müharibə aparırlar. Bu bizi çox narahat edir, çox məyus edir, bu olmalı idi heç vaxt. Hamı yaxşı bilir ki, biz İslam həmrəyliyinin gücləndirilməsi üçün nə qədər böyük səylər göstəririk və burada da birləşdirici rol oynayırıq. Buna həm bizim tariximiz və bu günümüz, siyasi addımlarımız və imkanlarımız şərait yaradır.

Bizim Avropa İttifaqına üzv ölkələrin bir çoxu ilə strateji tərəfdaşlıq bəyannamələrimiz, müqavilələrimiz var. Azərbaycanın 10 üzv ölkə ilə belə formatı var. Deyə bilərəm ki, son müddət ərzində iki tarixi hadisə baş vermişdir. Çin və Amerika ilə strateji tərəfdaşlıq münasibətləri qurduq. Çinlə hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq bəyannaməsi imzalanmışdır, Amerika Birləşmiş Ştatları ilə Strateji Xartiya imzalanmışdır. Bunlar dünyanın iki supergücüdür, üçüncüsü yoxdur. O da həqiqətdir, bu ölkələr arasında təbii ki, məsələlər müzakirə edilir və müəyyən rəqabət də var. Bu ölkələrin vahid anlaşıma əsasında qaydaların müəyyən edilməsi bütün dünya üçün çox önəmli amil ola bilər. Bax, bu iki supergüclə Azərbaycan strateji tərəfdaşdır. Yeni bizim əhalimiz, ərazimiz o qədər də böyük deyil. Nədir bu? Bax, bizə olan inam, bizə olan münasibət, bizim sözümləzə olan inam. Artıq dünyada bilməyən yoxdur ki, sözümləzə imzamız qədər dəyərlidir. Nəyi deyiriksə, onun üstündə dururuq. Heç vaxt ikibaşlı oyun oynamamışıq. Heç vaxt hansısa ölkəyə qarşı ikiüzlülük, riyakarlıq göstərməmişik. Halbuki belə münasibətlərlə dəfələrlə üzləşmişdik, bu gün də üzləşirik. Amma biz heç vaxt onlar kimi ola bilmərik. Biz özümüze hörmət edən insanlarıq, biz ləyaqətlə yaşayırıq, siyasətimizi də ləyaqətlə aparırıq. Bizim timsalımızda hər kəs görə bilər ki, bu mümkündür. Təkbəşinə düşməni məğlubiyyətə uğratmaq, düşməne öz şərtlərini dikte etmək, onu kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etmək, baxmayaraq ki, sənə 30 il əzablar verib, ondan sonra lazımi vaxtda dayanmaq, sülhə nail olmaq ki, daha qan tökülməsin. Çünki bizə əbədi müharibə lazım deyil, bu bizim seçiminiz olmayıb. İkinci Qarabağı müharibəsində biz lazımi vaxtda dayandıq və 2023-cü ildə sentyabr ayında da lazımi vaxtda dayandıq. Halbuki müxtəlif variantlar var idi. Amma uzaqgörənlik, strateji düşüncə və xalqımızın əsas maraqlarının nəzərə alınması amilləri bax, bu siyasəti dikte edir. Siyasətdə emosiyalara yer yoxdur. Biz emosiyalara qapılıydıq, bu gün, yəqin ki, üçüncü Zəfər Tağı İrəvanın mərkəzində ucaldılardı.

Bir neçə kəlmə iqtisadi-sosial məsələlərə bağlı demək istərdim. Artıq göstəriş verildi, gələn il minimum əməkhaqqı qaldırılacaq, pensiyalar qaldırılacaq, sosial müavinətlər qaldırılacaq. Biz bu siyasəti müntəzəm aparırıq ki, Azərbaycan xalqının rifahı ildən-ilə yaxşılaşsın. Amma təbii ki, bunun üçün iqtisadi inkişaf lazımdır. Düzdür, ümumi daxili məhsulun artımı o qədər də böyük rəqəmlərlə ölçülmür, amma bizim ümumi iqtisadi potensialımız kifayət qədər güclüdür.

Ardı Səh. 4

Əvvəli Səh. 3

Azərbaycanda cəmi iki dəfə Beynəlxalq İnvestisiya Forumu keçirilib - bu il və keçən il sentyabr aylarında. Hər iki forumda imzalanmış investisiya kontraktlarının ümumi həcmi 20 milyard dollardan çoxdur. Yeni investisiya olmadan heç bir iqtisadiyyat inkişaf edə bilməz. Burada təkə dövlət investisiyaları kifayət etməyəcək. Bizə xaricdən investisiyalar lazımdır - həm neft-qaz sektoruna, həm qeyri-neft-qaz sektoruna.

Ona görə bu, faktiki olaraq, Azərbaycanın



iqtisadiyyatına olan inamdır. Bax, sentyabrın sonunda keçirilmiş ikinci İnvestisiya Forumunda dünyanın aparıcı investisiya qurumları iştirak edib. Onların idarəçiliyində olan vəsait 30 trilyon dollardan çoxdur. Yeni təsəvvür etmək çətin deyil ki, hansı səviyyəli, - özü də bu şirkətlərin, bu investisiya fondlarının rəhbər şəxsləri gəlmişdilər, - insanlar Azərbaycanla əməkdaşlıq edirlər və bundan sonra da əməkdaşlıq etmək istəyirlər.

Biz uzun illər xarici borcumuzu azalda-azalda gedirdik. Vaxtilə mən qarşıya məsələ qoymuşdum ki, ümumi daxili məhsulun 10 faizinə bərabər olsun. Bu gün xarici borcumuz ümumi daxili məhsulumuzun 5,6 faizini təşkil edir. Bu da dünya miqyasında ən aşağı göstəricilərdən biridir. Onu deyə bilərəm ki, inkişaf etmiş bütün ölkələrdə bu ya 100, ya 110, ya da 120 faizdir. Mən də investisiya forumunda çıxış edərkən bildirdim ki, biz istəsək 24 saat ərzində borcumuzu sıfırlaya bilərik. Bu nə deməkdir? O deməkdir ki, gələcək nəsillərə biz borc qoymayacağıq. İqtisadi inkişafımızın daha da sürətlə gətirməsi üçün biz investisiya layihələrini daha da fəal icra edəcəyik.

Ona görə iqtisadi sabitlik və maliyyə sabitliyi bu gün bizim çox ciddi uğur amilimizdir. Baxmayaraq ki, böyük xərclər gedir, - hərbi məsələ-



lərə, ordu quruculuğuna, sərhədlərin mühafizəsinə, Qarabağın bərpasına, - biz öz valyuta rezervlərimizi ildən-ilə artırırıq və artıq bizim valyuta ehtiyatlarımız 90 milyard dollara çatıb, xarici borcumuzdan təxminən 20 dəfə çoxdur. Əgər kimse ikinci belə ölkə tapsa, onda mənə desin, mən də bilim.

Yeni geosiyasi və iqtisadi reallıq ondan ibarətdir ki, bu gün bir çox ölkələr enerji resurslarını əvvəlki kimi əldə edə bilmirlər. Burada yenə də Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, dünya miqyasında bütün növ enerji resurslarını istehsal edir, hasil edir və ixrac edir - xam neft, neft məhsulları, təbii qaz, elektrik enerjisi, neft-kimya məhsulları və gübrələr. Bunların da istehsalı üçün əsas mənbə enerjidir.

Bu gün xüsusilə neft məhsulları ilə bağlı yaşanan böhran əfsuslar olsun ki, yaqın daha da dərinləşəcək. Çünki bu böhranın iki mənbəyi var, biri bizim Şimalımızda, ikincisi isə Körfəz bölgələrində - Cənubda. Artıq ənənəvi təchizatçılar bəziləri daxili tələbatı ödəmək üçün məcburən ixracı dayandırılırlar.

Burada onu da deyə bilərəm ki, Azərbaycana bir çox ölkələrdən müraciətlər daxil olur, xa-



Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı keçirilib



hişlər gəlir ki, biz istehsal etdiyimiz neft məhsullarını o ölkələrə ixrac edək. Biz isə bütün işləri vaxtında görmüşük. Bizim bu gün potensialımız, - mən təkə neft məhsullarını nəzərdə tutaram, - 30 milyon tondur. Bunun 7 milyon tonu Azərbaycanda neftayırma zavodunda emal olunur, 23 milyon tonu isə xaricdə. Bax, bunu biz vaxtında etdik. Bir zavodu sıfırdan qurduq, iki zavod aldığımız. Bu gün 30 milyon ton neft məhsullarına sahib olan, - özü də tək yerdə yox, üç yerdə, - ölkələr də çox deyil. Ona görə nəzərə alsaq ki, bir daha deyirəm, əfsuslar olsun, bizim ətrafımızda gedən müharibələr dayanmır, - biz çox istərdik ki, dayansın, amma dayanmır, - ona görə bizim məhsullarımıza, qazımıza tələbat daha da artacaq.

Bu "yaşıl gündəlik"lə bütün dünyanı bezdirən aktivistlər də artıq başa düşüblər ki, yeni neftsiz, qazsız, yanacaqsız heç bir iqtisadiyyat inkişaf edə bilməz. Siz yaxşı xatırlayırınsınız ki, COP29 dövründə və onun ərəfəsində bizə qarşı nə qədər əsassız ittihamlar səsləndirilmişdir ki, neft ölkəsində iqlim konfransı keçirilməməlidir. Yaxşı, bəs Kanada bizdən 10 dəfə daha çox neft hasil edir. Orada keçirilə bilər, bizdə keçirilə bilməz?! Yeni yenə də qərəzli yanaşma idi. Amma onu demək istəyirəm ki, bu gün "yaşıl keçid"lə bağlı tezisi ortaya atənlar arasında da artıq ciddi müzakirələr gedir. Yaxşı, qoy almasınlar bizim qazımızı, neftimizi, neft məhsullarımızı. Onların iqtisadiyyatı necə inkişaf edəcək? Ona görə enerji resursları ilə zəngin olan Azərbaycan bu gün çox ciddi geosiyasi və təhlükəsizlik amilinə çevrilir. Çünki enerji təhlükəsizliyi hər bir ölkənin milli təhlükəsizliyi deməkdir və bizim rolumuz daha da artacaq.

Bax, investisiya forumları çərçivəsində imzalanmış kontraktların da bəziləri məhz qaz, neft hasilatının artırılmasına gətirib çıxaracaq. Bizim ən böyük neft yatağımız - "Azəri-Çıraq-Günəşli" artıq 30 ildən çoxdur ki, istismardadır və orada təbii düşmə prosesi gedir. Ona görə imzalanmış yeni kontraktlar, o cümlədən bizim xarici ölkələrdə əldə etdiyimiz neft mədənləri bizə təkə hasilatı sabitləşdirmək üçün yox, artırmaq üçün də imkan verəcək. O cümlədən keçən ay imzalanmış qaz kontraktı da bizə, - təkə bir kontrakt, - əlavə 5 milyard kubmetr qaz verəcək.

Yeni bu, uzunmüddətli strategiyadır, ölkəmizin önəmi getdikcə daha da artacaq. Buraya əgər biz nəqliyyat sektorunu əlavə etsək, - bu

barədə də çox danışmaq istəmirəm, - sadəcə olaraq deyə bilərəm ki, bu il Azərbaycan ərazisindən keçən gözlənilən tranzit yüklərin həcmi 16 milyon tona çatacaq. Yeni bu, böyük bir artımdır. Vaxtilə biz 3-4 milyon tonu arzulayırdıq. İnfrastruktur yaratdıq, təmaslar qurduq, o cümlədən lazımı inzibati tədbirləri gördük və bu dəhlizləri - Orta Dəhlizi və Şimal-Cənub Dəhlizini çox cəlbədedici etdik. Ancaq biz yarı yoldayıq. Mən qarşıya hədəf qoymuşam ki, Azərbaycan ərazisindən keçən tranzit yüklər orta müddətdə 30 milyon tona çatacaq. Gör nə qədər bizə əlavə vəsait gələcək, minlərlə iş yerləri yaradılacaq və ölkəmizin önəmi daha da artacaq.

Təbii ki, əsas vəzifələrdən biri Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpasıdır. Dünyə mənə verilən son məlumata görə, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə 96 min insan yaşayır, çalışır, təhsil alır. Biz bu günə qədər bu bölgələrin inkişafına 28 milyard manat vəsait ayırmışıq. Onların böyük əksəriyyəti infrastruktur layihələrinə istiqamətləndirilib, onların böyük hissəsi başa çatıb. Eyni zamanda, bu gün 48 yaşayış məntəqəsində keçmiş köçkünlər artıq məskunlaşıb və bundan sonrakı illərdə "Böyük Qayıdış" daha da sürətlə gedəcək.

Vəzifələr, əlbəttə ki, mən bəhs etdiyimdən daha da çoxdur. Sadəcə olaraq vaxtınızı çox almaq istəmirəm. Mən bu gün əsas, yeni strateji



əhəmiyyət daşıyan istiqamətləri dilə gətirdim, bu fikirləri sizinlə bölüşmək istədim. Əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının fəalları, bütün üzvləri bu tarixi vəzifələrin icrasında fəal iştirak edəcəklər.

Partiyamıza yeni qələbələr arzulayıram. Sağ olun.

Sonra Qurultay işini çıxışlar və müzakirələrle davam etdirib.

YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII qurultayına hazırlıq çərçivəsində 2026-cı il sentyabrın 7-dən 19-dək partiyanın 84 yerli təşkilatı tərəfindən ümumilikdə 16 min 239 nəfərin iştirakı ilə keçirilən hesabat konfranslarında VII qurultayda qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası istiqamətində görülmüş işlərə dair məruzələr dinlənildiyini və əldə olunmuş nəticələrin təhlil edilərək geniş müzakirələr aparıldığını diqqətə çatdırıb.

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri qeyd edib

ki, bütün konfranslarda Azərbaycan Prezidenti, YAP-ın Sədri İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət birmənalı olaraq yekdilliklə dəstəklənib, dövlətimizin başçısının Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlərdə, müstəqilliyinin qorunmasında, ərazi bütövlüyünün və mütləq suverenliyinin təmin edilməsində titanik fəaliyyəti xüsusi vurğulanıb, Azərbaycanın nəinki Cənubi Qafqazda, daha geniş coğrafiyada söz sahibinə çevrildiyi qururla diqqətə çatdırılıb.

"Hesabat konfranslarının yekunlarına əsasən rayon və şəhər təşkilatları tərəfindən VIII qurultaya 960 nəfər nümayəndə seçilib",- deyə YAP Sədrinin müavini əlavə edib.

Sonra Tahir Budaqov qurultayın gündəliyini elan edib.

Gündəlik səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub.

Tahir Budaqov VII qurultaydan ötən dövrdə görülmüş işlər barədə YAP İdarə Heyətinin he-



sabatını təqdim edib.

YAP Sədrinin müavini, Milli Məclis sədrinin birinci müavini Əli Əhmədov XXI əsrin ilk onilliklərində ölkəmizin iqtisadi, sosial inkişaf, beynəlxalq əlaqələr sahələrində əldə etdiyi ən böyük nailiyyətlərin Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Prezident İlham Əliyev dövrünün Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi unudulmaz töhfə olduğunu bildirib.

O, YAP-ın ayrı-ayrı ölkələrin siyasi təşkilatları, partiyaları ilə geniş əməkdaşlıq əlaqələri qurduğunu, maraqlı layihələr həyata keçirdiyini də vurğulayaraq deyib: "Zəngin təcrübə əsasında bu layihələr daha da geniş miqyasda həyata keçirilməkdədir. Bütün bunların hamısı Yeni Azərbaycan Partiyasının hörmətinin və nüfuzunun artıq ciddi şəkildə ölkəmizin hədudlarından kənara çıxdığından xəbər verir".

YAP-ın Veteranlar Şurasının sədri, İdarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda onilliklər ərzində həyata keçirilmiş siyasi, iqtisadi və hərbi strategiyaların, milli birliyin və dövlət iradəsinin nəticəsi olan uğurların dövlətçilik tariximizdə özünəməxsus yer tutduğunu qeyd edib.

"Biz Partiyamızın zəngin tarixi təcrübəsi ilə bugünkü gənclik arasında mənəvi və siyasi körpü yaratmağa çalışmışıq. Şura üzvlərimiz ölkənin müxtəlif bölgələrində və yerli təşkilatlarda gənclərlə görüşlər keçirir, dövlətçilik fəlsəfəsini, müstəqilliyimizin hansı mürəkkəb və ağır tarixi şəraitdə əldə olunduğunu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik irsinin mahiyyətini öz canlı xatirələri və həyat təcrübələri əsasında gənclərlə bölüşürlər", - deyə Arif Rəhimzadə əlavə edib.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Musa Quliyev bu illər ərzində Azərbaycanın öz siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin ardıcıl şəkildə möhkəmləndiyini, dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunun və regional mövqelərinin daha da gücləndiyini bildirib. O qeyd edib ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının Cənubi Qafqazın ən böyük, ən monolit və ən qüdrətli partiyası olduğunu bu gün fəxrle söyləyə bilər.

"Bu gün qarşımızda daha böyük vəzifələr dayanır: Qələbəni qorumaq, davamlı sülhə nail olmaq, azad Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənəmə çevirmək, iqtisadiyyatımızı, insan kapitalını inkişaf etdirmək, sosial ədaləti və vətəndaş rifahını daha da yüksəltmək, gənclərimizin gələcəyinə yeni imkanlar açmaq - bütün bunlar qarşıdakı dövrün mühüm prioritetləridir", - deyə İdarə Heyətinin üzvü diqqətə çatdırıb.

YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamovun deyib ki, bu gün Azərbaycan gənci dünyanın ən yaxşı universitetlərində təhsil almaq, elm, innovasiya, sahibkarlıq, dövlət və ictimai fəaliyyət daxil olmaqla ən müxtəlif sahələrdə öz potensialını reallaşdırmaq üçün geniş imkanlara malikdir.

Ardı Səh. 5



Əvvəli Səh. 4

"Azərbaycan gəncliyinə göstərilən diqqət və qayğı, inkişaf üçün yaradılmış geniş imkanlar, gənclərə verilən yüksək dəyər və onlara olan etimad məhz Prezident, Partiyamızın Sədri İlham Əliyevin gənclərə verdiyi böyük qiymətin ən bariz təzahürüdür", - deyə Bəxtiyar İslamov əlavə edib.

YAP-ın Naxçıvan şəhər təşkilatının sədri Elman Cəfərlı Prezident İlham Əliyevin "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamının muxtar respublikada qarşıdakı illərdə sosial-iqtisadi inkişafın daha da sürətlə gedəcəyinə möhkəm əminlik yaradığını qeyd edib.



ratdığını qeyd edib.

"Son illərdə muxtar respublikanın davamlı sosial-iqtisadi inkişafının təmin edilməsi, infrastruktur təminatının və sosial xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsi, habelə əhalinin məşğulluğunun və rifah halının yaxşılaşdırılması məqsədilə bir sıra mühüm dövlət proqramları və tədbirlər planları təsdiq olunub, muxtar respublikada idarəetmə islahatları həyata keçirilərək səlahiyyətli nümayəndə institutu təbiiq edilib", - deyə o əlavə edib.

44 günlük Vətən müharibəsinin şəhidi, "Qarabağ" ordeni, "Şücaətə görə", "Vətən uğrunda", "Xocavəndin azad olunmasına görə",



"Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuş Şahmar Məhəfəvun həyat yoldaşı, Yasamal rayonu 53 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Bəyim Məhəfəva bir şəhid həyat yoldaşı olaraq xüsusilə vurğulayıb ki, şəhid ailəsinin arxasında dövlətin dayandığını bilmək insana yaşamağa, çalışmağa, Vətənə layiqli övlad böyütməyə və gələcəyə inamla baxmağa stimül verir.

"Yeni Azərbaycan Partiyası şəhid ailələrinə hər zaman xüsusi diqqət göstərib. Partiyamızın İdarə Heyətinin hesabatından da göründüyü kimi VII qurultaydan sonra şəhid ailələri, müharibə veteranları və qazilər daim diqqət mərkəzində saxlanılaraq onların sosial problemlərinin həllinə kömək göstərilib, bu istiqamətdə çox-

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı keçirilib



saylı tədbirlər və sosial-humanitar təşəbbüslər həyata keçirilib. Bütün bu fəaliyyətlər böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yüksək qiymətləndirilməlidir", - deyə Bəyim Məhəfəva qeyd edib.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, Suqovuşanın, Ağdamın və Kəlbəcərin azad olunmasına görə medallarla təltif olunmuş, Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin baş məsləhətçisi Qəzənfər Ağayev bu gün Qələbəni qorumağın, güclü

yə və təşkilati intizamın, qarşıya qoyulan vəzifələrə məsuliyyətli münasibətin təmin olunması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb.

O, Azərbaycanın Cənubi Qafqazda yeni reallıqlar yaradan dövlət olduğunu, bütün bu proseslərin təməlində məqsədyönlü dövlətçilik siyasətinin, xalq-iqtidar birliyinin və dövlət-vətəndaş həmrəyliyinə dayandığını diqqətə çatdırıb.



"Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik ideyaları, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən inkişaf strategiyası və xalqımızın sarsılmaz birliyi Azərbaycanın gələcəyinin etibarlı təminatıdır. Bizim borcumuz isə bu tarixi məsuliyyəti ləyaqətlə daşımaqdır", - deyə Pərvin Kərimzadə qeyd edib.

Yeni Azərbaycan Partiyası Təftiş Komissiyasının üzvü Həsən Həsənovun sözlərinə görə, YAP-ın Mərkəzi Aparatında aparılan təftiş yoxlaşmasının nəticələri göstərir ki, Mərkəzi Aparat və onun rəhbərliyi hesabat dövrü ərzində partiyanın Nizamnaməsindən irəli gələn vəzifələri yüksək səviyyədə yerinə yetirib, İdarə Heyətinin, Təftiş Komissiyasının, Veteranlar Şurasının, Gənclər Birliyinin fəaliyyətinə hərtərəfli dəstək verib.

"Dünyanın klassik modelinin dəyişdiyi və dünya sisteminin permanent transformasiyaya uğradığı şəraitdə milli dövlətçilik ideyası, milli suverenlik, hətta bütöv sivilizasiyaların varlığı təhlükəyə məruz qalır, yeni situasiya yaranır. Belə bir vəziyyətdə Yeni Azərbaycan Partiyasının tutduğu yolun alternativini yoxdur. Bizim ən böyük vəzifəmiz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qorumaq, saxlamaq, möhkəmləndirmək və onu əbədi etməkdən ibarətdir", - deyə H.Həsənov bildirib.

VII Qurultaydan ötən dövr üçün YAP Təftiş Komissiyasının hesabatı səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub.

Daha sonra Qurultay YAP-ın Nizamnaməsində dəyişikliklər olunması ilə bağlı çıxışlarla davam edib.

YAP Təftiş Komissiyası sədrinin müavini, Milli Məclisin deputatı Nizami Səfərov YAP-ın Nizamnaməsinə təklif edilən dəyişikliklərin Azərbaycanın müasir dövrünün reallıqlarından qaynaqlanaraq və onları dolğun formada əks etdirərək gələcəyə hesablandığını qeyd edib.

"Nizamnamə layihəsinə partiya qurultayı, idarə heyəti, təftiş komissiyası, partiya fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi, maliyyə hesabatı və maliyyə uçotuna aid yeni müddəalar daxil edilib ki, bunlar bir tərəfdən partiya fəaliyyətinin gücləndirilməsi, digər tərəfdən mövcud qanunvericiliyə uyğunlaşmaya xidmət edir", - deyə N.Səfərov diqqətə çatdırıb.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova təqdim olunmuş yeni Nizamnamənin fəlsəfəsini tarixi siyasi irsimizi qorumaqla, onun üzərində müasir, çevik, məsuliyyətli və hüquqi baxımdan daha dəqiq tənzimlənmiş partiya quruculuğu təminatının təşkil etdiyini bildirib.

O, yenilənmiş Nizamnamənin hazırlanmasının ilk mühüm əsaslarından birinin onun yeni "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunun tələbləri-nə və digər qanunvericilik aktlarına uyğunlaşdırılması olduğunu qeyd edib.

"Yeni layihədə bu hüquqi tələblər partiyanın real fəaliyyət mexanizmləri ilə əlaqələndirilir, idarəetmə prosedurları və səlahiyyətlər daha dəqiq müəyyən olunur və məsuliyyət mexanizmləri konkretləşdirilir", - deyə Bahar Muradova vurğulayıb.

Milli Məclisin deputatı Vüqar Rəhimzadə YAP-ın VIII Qurultayının Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunduğu, regionda dayanıqlı sülhün və təhlükəsizliyin təmin edildiyi bir dövrdə keçirildiyini vurğulayıb. O, bunun hər birimiz üçün böyük qürur, xoşbəxtlik olduğunu, tarixi Zəfərin altı ilinin tamam olduğu bir dövrə təsadüf edən qurultayın qarşımıza yeni hədəflər və vəzifələr qoydu-



ğunu diqqətə çatdırıb.

"Ümummilli Lider Heydər Əliyevin yaradıcısı olduğu Yeni Azərbaycan Partiyası hər zaman dünyanın, bu günün və gələcəyin partiyası olduğunu konkret addımları ilə təsdiqləyir. Əminlik ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının tarixi bundan sonra daha möhtəşəm uğurlarla zənginləşəcək, qürurverici səhifələrin sayı daha da artacaq", - deyə deputat bildirib.

Sonra Nizamnaməyə təklif edilən dəyişikliklər səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub.

Daha sonra YAP İdarə Heyətinin 40 nəfərdən ibarət tərkibi səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub.

YAP Təftiş Komissiyasının 13 nəfərdən ibarət tərkibi səsə qoyulub və yekdilliklə təsdiq olunub.

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

44 günlük Vətən müharibəsi: hər gün Qələbə!



Altı il əvvəl Azərbaycan ordusu qızğın döyüşlərdə haqq savaşında torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda vuruşurdu. Sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsinin ilk günündən Azərbaycan xalqı qələbə xəbərlərini eşidir və tezliklə zəfərimizin qazanılacağı günün lap yaxında olduğuna inanırdı. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu gücünü döyüş meydanında düşməne göstərdi. Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad etmək məqsədi ilə müharibəni davam etdirdi. Hər gün torpaqlarımız geri alınırdı. Xalqımızın Ali Baş Komandan İlham Əliyev rəhbərliyi ilə Zəfərimizə inamı sonsuz idi. Həmin dövr ərzində Prezidentə ünvanlanan məktublərin ardı-arası kəsilmirdi və bu məktublərin hər birindən qələbə qoxusu gəlirdi. Vətəndaşlarımızdan biri belə yazırdı: "Çox hörmətli möhtərəm Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandanımız, müstəqil Azərbaycanın vətəndaşı olaraq daim Sizin "Azərbaycan güclü dövlətdir, Azərbaycanın güclü ordusu var" şüarınıza inanırdım. Yalnız bir çox halda səbirsizlik edirdik. Ancaq "nəyi nə vaxt və necə etməyi də" Sizdən yaxşı bilən olmadı. Nə yaxşı ki, müstəqil Azərbaycanın qurucularından olan bizim nəsil də sayənizdə bu xoşbəxt günləri gördü. Biz dövlətimizlə, liderimizlə, əvəzolunmaz və möhtəşəm tarix yazan sərkərdəmizlə fəxr edirik. Ərazi bütövlüyümüzün, milli kimliyimizin, şərəfimiz və ləyaqətimizin bərpasını təşkil və təmin edən bir lider əbədi olaraq xalqımızın rəhbəri, lideri kimi tarixə düşdü. Tam əminəm ki "İlhamla irəli"nin ən məsul və yaradıcı dövrü indi başlayır. Sizi və xalqımızı bu nailiyyətlər münasibətilə təbrik edirəm. Cəbhə bölgəsinə könüllü olaraq yollanan oğlum daxil olmaqla Allah bütün əsgər və zabitlərimizi qorusun, bizə zəfərlər nəsib etsin! Qələbə bizimlədir, Qarabağ Azərbaycandır!". Cənab Prezidentin həmin günlərdə xalqa müraciətlərində hər gün ordumuzun daha da irəliləyərək, yeni kənd, qəsəbə və şəhərlərin azad olunması ilə bağlı məlumatları bizi doğma torpaqlarımıza daha da yaxınlaşdırırdı.

"Bu gün Azərbaycan Ordusu Tərtər rayonunun Talış kəndini, Cəbrayıl rayonunun Mehdi, Çaxırlı, Aşağı Maralyan, Şəybəy və Quycacq kəndlərini, Füzuli rayonunun Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndini azad etmişdir. Qarabağ Azərbaycandır!" bu sözlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 3 oktyabr 2020-ci il tarixində özünün rəsmi "Twitter" səhifəsində yazıb. Hər gün milyon-

larla insan Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi ərazilərin adlarını eşitdikdə yaşıdıqları sevinc hissəsinin əvəzi yox idi. Altı il bundan əvvəl tariximizə yazılan qələbələr bizi Zəfərə doğru aparırdı.

16 RAYONDA 90 TÜRK MƏNŞƏLİ TOPONİMLƏR DƏYİŞDİRİLDİ

Azərbaycan Ermənistan tərəfindən 20 faiz torpaqları işğal edildiyi dövrdə öz səsinə dünya ictimaiyyətinə daha intensiv şəkildə çatdırdı, təbliğatı daha da gücləndirərək, ermənilərin işğalçılıq siyasətini, terrorçuluq fəaliyyətini, 1 milyon insanın qaçqınlıq problemini Avropa dövlətlərinə, ümumilikdə, dünya ictimaiyyətinə daha geniş şəkildə çatdırdı. Tarix boyu işğalçılıq siyasətini həyata keçirməyə çalışan ermənilər Azərbaycanlılara qarşı hər bir sahədə düşmənçilik edərək, məkrli planlarını həyata keçirməyə cəhd göstərdilər. Onlar silahla torpaqlarımızı işğal edir, eləcə də, mənəvi abidələrimizə də zərbə vurmaq yolu ilə vandal siyasətlərini davam etdirmiş oldular. İkitərəfli mübarizədə siyasi və ideoloji müharibədə erməni kimliyi özünü bürüzə vermiş oldu. Əlbəttə ki, bu ideoloji müharibədə məqsəd xalqımızın tarixi kökünü saxtalaşdırmaq idi. Belə ideoloji müharibələrdən biri də xalqımızın yaşadığı torpaqların qədim sakinləri olduğunu göstərən coğrafi adların dəyişdirilməsi ilə müşahidə olundu. Yaxın keçmişimizin olayları nəticəsində, vətənimizin ayrılmaz hissəsi olan Qarabağ və onun ətrafında baş verən hadisələr zamanı Ermənistanda yaşayan azərbaycanlılar 1988-89-cu illərdə SSRİ dövlətinin birbaşa köməyi və yardımı ilə öz tarixi-etnik torpaqlarından deportasiya olundular. Qısa bir müddət ərzində, iki ildən sonra Ermənistan prezidentinin fərmanı ilə 1988-89-cu ilə qədər azərbaycanlılar yaşamış 16 rayonda 90 türk mənşəli toponimlər dəyişdirilərək erməni adı ilə əvəzləndi. Bu "rəsmi sənəd" 1991-ci ilə əks etdirir. Bəllidir ki, ermənilər indiki Ermənistan ərazisinə köçürülmüş xalqdır. Bu da bir həqiqətdir ki, XX əsrin əvvəllərində Qərbi Azərbaycanda 2310 coğrafi addan 2000-ə qədər türk mənşəli idi. Tarixçi alimlər ermənilərin Azərbaycan toponimlərinə təcavüzünü dövrlərə bölərək bu istiqamətdə araşdırmalar aparmışdılar. Həmin araşdırmaların qənaətinə əsa-

sən, türk mənşəli toponimlər erməni adları ilə əvəzlənmişdir. Ardıcıl olaraq bir məqsəddə doğru addımlayan ermənilərin saxta tarix siyasəti yazılmış mənbələr vasitəsi ilə təqdim edilir.

SUQOVUŞAN TARİXİ ADINA QOVUŞDU

Tarixi mənbələrdə göstərilir ki, ilk addəyişdirmə 1801-ci ildə baş vermişdir: "Addəyişmənin birinci dövründə türk mənşəli adları rus mənşəli toponimlərlə əvəz edilmişdir. Bu da ərazinin Rusiya tərəfindən işğalı və oraya rusların kütləvi şəkildə köçürülməsi ilə bağlıdır. İlk dəyişdirilən ad isə Cəlaloğlu (Stepanov) rayonundakı Qaraməhəmməd kəndidir. Onun adı dəyişdirilərək Aleksandrovkaya qoyulub. "Bu ilk addım" sonralar daha geniş miqyası əhatə edərək günümüzə qədər gəlib çıxmışdır. Bu gün ilk ad dəyişilmə zamanından 200 ildən artıq zaman keçir. Bəli, ermənilər təkcə Ermənistanda deyil, Azərbaycanın bir sıra məkanlarını da adını dəyişib. Elə 3 oktyabr 2020-ci il tarixində erməni işğalından azad olunan Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndinin adı ermənilər tərəfindən dəyişdirilərək Madagiz adlandırılmışdır. Azərbaycan ordusu tərəfindən işğaldan azad olunan Suqovuşan tarixi adına da qovuşdu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan kəndi adlandırılması ilə tarixi adı bərpa olundu. Tərtər rayonunun Çaylı kənd inzibati ərazi dairəsi tərkibindəki Madagiz kəndi Suqovuşan kəndi adlandırıldı. Bu qururverici haldır. "2020-ci il oktyabrın 3-dən Madagizin tarixi adını bərpa edirik. Bundan sonra Suqovuşan adlandırılır. Qarabağ Azərbaycandır!" Bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev özünün rəsmi "Twitter" səhifəsində bildirmişdi. Suqovuşan kəndinin tarixi dövrünə nəzər salsaq görərik ki, əvvəllər Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində Ağdərə rayonu inzibati ərazisinə aid idi, lakin 1992-ci ildə Ağdərə rayonu ləğv edilərək ərazisi qonşu Ağdam rayonu, Tərtər rayonu və Kəlbəcər rayonu arasında bölüşdürüldü. Suqovuşan kəndi də Tərtər rayonuna birləşdirilən kəndlərdən biridir. Suqovuşan ilk dəfə 1991-1992-ci illərdə Azərbaycan Ordusu tərəfindən işğaldan azad edilib. 1994-cü ilin aprel ayında Məhəmməd Qırıqovun başçılığı altında Ermənistan ordusunun Əcmədzin könüllüləri dəstəsi yenidən Suqovuşanı işğal edilib.

Rəsmi xronika

Oktaybrın 5-də Bakıda, Milli Gimnastika Arenasında cüdo üzrə dünya çempionatının açılış mərasimi keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mərasimi izləyib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 5-də Malayziyanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Aznifaz İsnariah Binti Abdul Qanini qəbul edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 5-də Avstriya Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Ettienn Berxoldu qəbul edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 5-də Pirallahı Sənaye Parkında "Gen Pharma Caucasus Manufacturing Operations" MMC-nin dərman istehsalı müəssisəsinin açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 3-də Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının prezidenti Ladislau-Marius Vizeri qəbul edib.

Artıq Azərbaycanın güclü ordusu tərəfindən işğaldan azad olundu. 2020-ci ilin 3 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev özünün rəsmi "Twitter" səhifəsində yazırdı: "Bu gün Azərbaycan Ordusu Madagizdə Azərbaycan bayrağını qaldırdı. Madagiz bizimdir. Qarabağ Azərbaycandır!" Azərbaycan ordusu ilk gündən düşmənin müdafiə xəttini yarmağa müvəffəq oldu və 44 gün ərzində yalnız qələbə xəbərləri aldı. Azərbaycan xalqı, ordumuz Ali Baş Komandanın ətrafında bir yumruq olaraq birləşdi və Vətən müharibəsində öz gücünü nümayiş etdirdi. Ermənistan və onun havadarları tərəfindən hərbi əməliyyatları dayandırmaq üçün Azərbaycana diplomatik və siyasi təzyiqlər göstərsə də Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, siyasi iradəsi hər şeyi demiş oldu. Dövlət başçısının dünyanın aparıcı mediasına verdiyi 30-a yaxın müsahibəsində Azərbaycanın iradəsini ortaya qoymuş oldu. Azərbaycan Ordusunun qarşısında davam götürə bilməyən ermənilər təcavüzkar siyasətlərini davam etdirərək, dinc əhalini hədəfə aldılar və yaşayış məntəqələrini ballistik raketlərdən atəşə tutdular. Dövlət başçısı tərəfindən prioritet elan edilən ordu quruculuğu sayəsində Azərbaycan Ordusu ən müasir silahlarla silahlanmış, dünyanın ən güclü orduları sırasında özünə layiqli yer tutmuşdu. Peşəkarlığı yüksək olan Azərbaycan Ordusunun ən yüksək texnologiyalara məxsus hərbi texnikalarla silahlanması və ölkəmizin də inkişaf etmiş hərbi-sənaye kompleksinə malik olması qələbəmizi şərtləndirən amillərdəndir. Azərbaycan Ordusu həm hərbi potensialına, həm də döyüş qabiliyyətinə görə nəinki bölgədə, dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır.

Torpaqlarımızı 30 ilə yaxın işğal altında saxlayan Ermənistana şanlı ordumuz layiqli cavab verir və hər gün irəliləyərək doğru addımlayaraq xalqımıza qələbə sevincini yaşadırdı. Qəsbkar düşməne ağır zərbələr vurulurdu. Ermənilər haqsızlığın, ədalətsizliyin sonu olacağını aldığı zərbələrdən anlayırdılar. Hər zaman münafişə ocaqları törətməyə, qan tökməyə cəhd edən Ermənistan ağır məğlubiyyətə düçar olurdu. Qəhrəman ordumuz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı düşmən işğalından qətiyyətlə azad edərək xalqımıza tezliklə Qələbə sevincini - Zəfərimizi yaşatdı.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Yaşıl enerjinin öz mədəni yaranır: təkrar emal, təkrar istehsal

Köhnə batareyalar və günəş panelləri yenidən istifadə ediləcək

Dünyada elektrikli avtomobillərin, bərpaolunan enerji mənbələrinin və enerji saxlama sistemlərinin sürətlə yayılması mis, litium, nikel, gümüş və digər xammallara tələbatı artırır. Lakin enerji keçidinin özü artıq bu materialların yeni mənbəyini yaratmağa başlayır. Köhnə batareyaların, istismardan çıxarılan günəş panellərinin, külək turbinlərinin və köhnə elektrik şəbəkəsi avadanlıqlarının təkrar emalı gələcəkdə enerji keçidi üçün lazım olan mühüm materialların əsas mənbələrindən birinə çevrilə bilər.

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin məlumatına görə, təmiz enerji texnologiyaları ənənəvi enerji sistemləri ilə müqayisədə daha çox mineral xammal tələb edir. Enerji keçidi sürətləndikcə litium, nikel, mis, kobalt, gümüş və digər materiallara tələbatın da artacağı gözlənilir. Eyni zamanda yeni mədənlərin, emal müəssisələrinin və digər infrastrukturun yaradılması illər tələb edir. Bu vəziyyət hökumətləri və şirkətləri gələcək xammal ehtiyaclarını başqa yollarla qarşılamağa vadar edir.

Batareyalar yeni xammal mənbəyinə çevrilir

Bu baxımdan ən böyük potensial sahələrdən biri elektrik avtomobillərinin batareyalarının təkrar emalıdır. Reuters yazır ki, ABŞ-ın Redwood Materials şirkəti istifadə edilmiş batareyalardan və istehsal tullantılarından litium, nikel, kobalt və misin 95 faizindən çoxunu geri qaytardığını bildirir. Şirkət ildə 20 gigavat-saatdan çox litium-ion batareyası emal edir və hər il 60 min tondan artıq kritik material istehsal edir.

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin qiymətləndirməsinə görə, təkrar emalın genişləndirilməsi nəticəsində 2050-ci ilədək global litium, nikel və kobalt tələbatının 20-30 faizi təkrar emal hesabına təmin edilə bilər. Bu, xüsusilə ilk nəsil böyük elektrik avtomobili batareyalarının istismar müddətinin başa çatdığı bir dövrdə əhəmiyyət qazanır. İstifadə edilmiş batareyaların sayı artdıqca onların təkrar emalı da genişlənə bilər.

Günəş panellərində yeni imkan

Günəş enerjisi sektoru da oxşar problemə üzləşir. Günəş elektrik stansiyalarının sayı artdıqca onların istehsalında istifadə olunan gümüş, silisium, alüminium və digər materiallara tələbat da artır. İndiyədək günəş panellərinin təkrar emalında əsas diqqət şüşə və alüminiumun əldə edilməsinə yönəlib. Lakin yeni texnologiyalar daha qiymətli mate-



rialların da geri qaytarılmasını mümkün edir. Niderlandın Tətbiqi Elmi Tədqiqatlar Təşkilatının (TNO) tədqiqatçıları lazer texnologiyasından istifadə etməklə günəş panellərindən 99,998 faiz saflıqda silisium və 99,7 faiz saflıqda gümüş əldə etməyə imkan verən üsul nümayiş etdirdilər. Materialların ümumi bərpa səviyyəsi təxminən 97 faiz olub. Avstraliyanın Nyukasl Universitetinin alimləri isə istismar müddəti başa çatmış günəş panellərindən gümüşün demək olar ki, 100 faizini geri almağın mümkün olduğunu göstəriblər. Rystad Energy-nin hesablamalarına görə, günəş panellərindəki təkrar emal edilə bilən materialların ümumi dəyəri hazırkı təxminən 2 milyard dollardan 2050-ci ilə qədər 80 milyard dollara yüksələ bilər.

Külək turbinlərinin qanadları da tullantı olmayacaq

Külək enerjisi sektorunda isə əsas problem turbinlərin qanadlarının təkrar emalıdır. Kompozit materiallardan hazırlanan bu iri konstruksiyaların emalı uzun müddət çətin hesab olunub. Fransanın Veolia şirkəti köhnə şüşə lifli turbin qanadlarını xırdalayaraq sement istehsalında istifadə edilə bilən materiala çevirmək üçün texnologiya hazırlayıb. Bu material sement sobalarında kömür, silisium və əhəngdəşin bir hissəsini əvəz edə bilər. ABŞ-ın REGEN Fiber şirkəti isə köhnə turbin qanadlarından beton, asfalt və digər tikinti materiallarında istifadə oluna bilən möhkəmləndirici liflər istehsal edir. Beləliklə, külək turbinlərinin tullantıları yalnız yaşıl enerji sektorunda deyil, tikinti sənayesində də yeni xammal mənbəyinə çevrilə bilər.

Elektrik şəbəkəsinin özü də "mədəne" çevrilir

Daha az müzakirə olunan imkanlardan biri isə köhnə elektrik şəbəkəsi avadanlıqlarının təkrar emalıdır. Ölkələr bərpaolunan enerjinin şəbəkəyə qoşulması və elektrik tələbatının artması səbəbindən transformatorları, yarımstansiyaları və ötürücü xətləri yeniləyirlər. Köhnə avadanlıqlarda isə böyük miqdarda mis, alüminium və polad var. ABŞ-ın Nucor şirkəti istismardan çıxarılmış avadanlıqları emal edən xüsusi müəssisələr vasitəsilə mis və digər əlvan metalları geri qaytarır və onları yeni elektrik ötürücü avadanlıqlarının hazırlanma-

sında istifadə edir.

"Ən vacib yeni mədəni artıq mövcud ola bilər"



Tarixin ən vəhşi, qəddar rejimlərindən olan Makron xuntası nəinki fransızlar, avropalılar bezi məqamlarda dünya üçün təhlükə mənbəyinə çevrilir. Çünki Makron rejimi insan hüquq və azadlıqlarını kobud şəkildə pozan, müstəmləkə altında saxladığı xalqlara qarşı kütləvi qətlamlar, zorakılıqlar həyata keçirən rejimdir. Fransa hakimiyyətinin Korsika, Fransız Polineziyası, Martinika, Qvadelupa, Yeni Kaledoniya və digər müstəmləkə ərazilərində törətdiyi soyqırımı aktları insanlıq tarixinin ən qanlı ləkəsi hesab edilir. Vəhşilik son dərəcə amansız olduğundan tərəqqipərvər xalqlar, hətta Avropa evinin millətləri Fransaya qarşı sərt mövqedən çıxış edirlər. Bəzi beynəlxalq təşkilatlar, ölkələrin parlamentləri Fransa prezidenti E.Makronun hərbi tribunala verilməsi çağırışları ilə çıxış edirlər. Artıq Sakit okeanın cənub-qərbində, Melaneziya regionunda yerləşən Vanuatu Fransanın davam etdirdiyi müstəmləkəçi siyasətinə və yurisdiksiyasında olduğu Metyu və Hanter adaları üzərində irəli sürdüyü qanunsuz ərazi iddialarına etiraz olaraq Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə rəsmi müraciət ünvanlayıb. Müraciətdə Vanuatu ilə Fransanın müstəmləkə əsarətində olan Kanaki (Yeni Kaledoniya) arasında dəniz sərhədlərinin delimitasiyası məsələsinin həll edilməsi tələbi də yer alır. Qeyd edilib ki, Kanakinin müstəqillik tərəfdarı qüvvələri Vanuatu-nun Metyu və Hanter adaları ilə bağlı mövqeyini dəfələrlə dəstəkləyib. Bu mövqe 2009-cu ildə Vanuatu hökuməti ilə Kanak və Sosialist Milli Azadlıq Cəbhəsi arasında imzalanmış Keamu razılaşmasında rəsmiləşdirilib və sonrakı illərdə də təsdiqlənib. 2026-cı ilin mayında FLNKS lideri Kristian Tein bu dəstəyi yenidən ifadə edib. Həmçinin, Yeni Kaledoniyanın Adət Senatı 2009-cu ildə adaların Vanuatu ilə bağlılığını tanıyıb.

Fransanın 200 -ə yaxın şəhərində xaos və anarxiya yaşanır

Təbii ki, kütləvi qətlamlarla müşayiət olunan siyasət uzun müddət davam edə bilməz. Yəni onun mütləq sonu olmalı və vəhşiliyi törədənlər öz layiqli cəzalarını almalıdırlar. Bununla bağlı çoxsaylı misallar göstərmək, faktlar, sübutlar ortaya qoymaq olar. Cəmi iki həftəyə Fransanın dizini yerə gətirib, rüsvayçı məğlubiyyət yaşadan faşistlərin lideri A.Hitler və komandası ikinci dünya müharibəsində insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə cinayətlər törətdiklərinə görə, beynəlxalq hərbi tribunal tərəfindən ciddi şəkildə cəzalandırıldı. 1990-cı illərdə Balkan müharibəsi zamanı keçmiş Yuqoslaviyada bosniyalıların, xorvatların və digər müsəlmanların kütləvi qırğınının təşkilatçısı olmuş Slobodan



Azərbaycan Respublikası
Media və Yayım Şurası

*Yazı Azərbaycan Respublikasının
Media və Yayım Şurasının maliyyə dəstəyi ilə
"ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi"
istiqlaməti çərçivəsində hazırlanıb*

istismar olunmuş batareyalar, günəş panelləri, külək turbinləri və elektrik şəbəkəsi avadanlıqlarının orta xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, yaşıl enerji keçidi gələcəkdə təkrar istifadə edilə biləcək böyük material ehtiyatı yaradır.

Bununla belə, təkrar emal mədənciliyi tamamilə əvəz edə bilməyəcək. Qlobal tələbatın artımı hələ də o qədər böyükdür ki, yeni xammal ha-

silatına ehtiyac qalacaq. Lakin kritik mineralların çatışmazlığı və təchizat zəncirinin təhlükəsizliyi ilə bağlı narahatlıqlar artdıqca, enerji keçidinin gələcəyində mühüm "mədəni" artıq qurulmuş infrastrukturların özləri ola bilər. Yəni bu gün tullantı hesab edilən köhnə batareyalar, günəş panelləri və turbinlər sabahın yaşıl enerjisi üçün qiymətli xammala çevrilə bilər.

Lələ Mehralı

Parisdə iğtişaslar böyüyür - Makron çətin durumda...

Yüz minlərlə insanın iştirakı ilə Fransanı bürüyən etiraz aksiyaları E.Makronun sonunu gətirəcək

dan Miloşeviç, Radovan Karaciç, Milan Martić və digərləri Haaqa Beynəlxalq Tribunalı tərəfindən ən ağır cəzaya məhkum edildilər. Ona görə də, tam əminliklə demək olar ki, insan qatili olan E.Makron mütləq cəzasını alacaq. Artıq vəziyyət o həddə çatıb ki, öz xalqı belə E.Makronun qəsbkar siyasətinə etiraz etməyə başlayıb. Ötən gündən başlayaraq Fransanın 200-ə yaxın şəhərində yüz minlərlə insan küçələrə çıxaraq E.Makronun istefasını və onun məhkəmə qarşısına çıxarılmasını tələb edirlər. Hətta Fransanın az yaşlı uşaqları Makron hakimiyyətinə qarşı qəzəb və nifrətlərini nümayiş etdirirlər. Keçirilən etiraz aksiyalarında daha çox uşaqların təmsil olunması dünya tarixində ən diqqətçəkən aksiya hesab edilir.

E.Makron aksiya iştirakçılarının üzərinə hərbi texnika çıxara bilər

Fransada keçirilən etiraz aksiyalarının təşkilatçısı olan Həmkarlar ittifaqlarının əsas tələbi Makronun istefası, hakimiyyət nümayəndələrinin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmaları, maaşlarının artırılması və 2027-ci ildə dövlət qulluqçularının əməkhaqqı indeksasiyasının yenidən dondurulmasından imtina olub. Şagirdlər isə müəllimlərin və digər əməkdaşların sayının artırılmasını, siniflərin həddən artıq dolu olması probleminin həll edilməsini, məktəb binalarının vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasını və tədris yükünün azaldılmasını tələb edirlər.

Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, "Sarı jiletli"nin kütləvi etirazlarını qəddarlıqla yatıran Makron bu dəfə təşkil edilən uşaqların aksiyasını da eyni zorakılıqla yatırmağa cəhd edib. Nəticədə, bir sıra şəhərlərdə aksiyalar zamanı polisə etirazçılar arasında toqquşmalar baş verib. Fransa Daxili İşlər Nazirliyi qarşıdurma zamanı 3 minə yaxın nümayişçinin saxlandığını açıqlayıb. Bununla yanaşı, 300-ə yaxın müəllim, 1700 uşaq ciddi xəsarət alıb, 85 uşağın vəziyyətinin son dərəcə ağır olduğu bildirilir. Fransanın Təhsil Nazirliyi 400-ə yaxın məktəbə zərər dəydiyini bildirib. Aksiya iştirakçıları qətiyyət nümayiş etdirməklə 200-ə yaxın polis əməkdaşını zərərsizləşdirməyə müvəffəq olub. Müqavimətin güclü olması səbəbindən ölkənin hüquq-mühafizə orqanları geri çəkilməyə məcbur olub. Bu da onu deməyə əsas verir ki, artıq polis Fransa xalqını başa düşür və geri çəkilməklə milləti ilə həmrəylik nümayiş etdirir. Ehtimal olunur ki, E.Makron polisin aksiya iştirakçılarının tərəfinə keçdiyini andığından meydanlara hərbi texnikanı çıxaracaq. Əgər belə hal yaşansa, ölkədə vətəndaş müharibəsi yaşana bilər.

i.ƏLİYEV



Azərbaycanda sosial və əlçatan mənzil modeli mümkündürmü?



Ev almaq artıq sadəcə mənzil seçmək məsələsi deyil. Bir tərəfdə mənzil qiymətləri, digər tərəfdə gəlirlər, kredit imkanları və kirayə xərcləri dayanır. Xüsusilə Bakıda gənc ailə, tələbə və orta gəlirli insan üçün "mərkəzdə yaşamaq", "ev almaq" və hətta "normal kirayə mənzil tapmaq" getdikcə daha ciddi maliyyə qərarına çevrilir. 2026-cı ilin ilk səkkiz ayında Azərbaycanda istehlak qiymətləri illik 5,7 faiz, ərzaq qiymətləri isə 6,9 faiz artıb. Eyni zamanda Mərkəzi Bankın məlumatına görə, 2025-ci ilin sonunda ölkə üzrə təklif olunan mənzillərin median aylıq kirayəsi 1 002 manata çatıb.

Bakıda mənzil bazarına baxanda əsas problem yalnız "evlərin qiyməti bahadır" cümləsi ilə izah olunmur. Əsl məsələ mənzilin qiyməti ilə insanın gəliri arasındakı mü-

nasibətdir. Hazırda müxtəlif bazar məlumatlarında qiymətlər fərqli metodologiya ilə hesablanır, lakin 2026-cı ilin sentyabrına aid elan məlumatlarında Bakıda yaşayış əmlakının orta tələb qiyməti kvadratmetr üzrə təxminən 2 213 manat göstərilir. Bu rəqəm sadəcə bir mənzilin qiymətini deyil, şəhərdə yaşayış məkanının əldə edilməsinin nə qədər böyük maliyyə yükünə çevrildiyini göstərir. Üstəlik, qiymətlərin yüksək olması insanların avtomatik olaraq ev almaqdan uzaqlaşdırmır; əksinə, bir çoxları ilkin ödəniş üçün illərlə pul toplamaq, kredit götürmək və ya daha ucuz əraziyə köçmək məcburiyyətində qalır. SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Burada daha maraqlı məqam ortaya çıxır: ev ala bilməyən insan kirayədə də rahatlaşmır. Mərkəzi Bankın 2026-cı ilin aprelində açıqlanan məlumatına görə, 2025-ci ilin dekabrında Azərbaycanda təklif olunan mənzillərin median aylıq kirayəsi 1 002 manat olub. Mərkəzi Bank eyni zamanda mənzilin qiyməti ilə kirayə gəliri arasındakı nisbət əsasında kapitalizasiya müddətinin 20,9 il olduğunu açıqlayıb. Bu, mənzil bazarının yalnız alıcı üçün deyil, kirayəçi üçün də ciddi maliyyə yükü yaratdığını göstərir. Paytaxtda tələbə mövsümünün başlaması ilə vəziyyət daha da hiss olunur: sentyabr ayında tələbə, gənc işçi və yeni ailələr eyni vaxtda münasib mənzil axtarmağa başlayır və beləliklə, bazarda tələbin müəyyən ərazilərdə artması qiymətlərə təsir edə bilər.

Məsələ təkcə Azərbaycana xas da deyil. Dünyanın müxtəlif şəhərlərində mənzil əlçatanlığı artıq ciddi sosial-iqtisadi problem kimi müzakirə olunur. OECD-nin 2026-cı il hesabatında bildirilir ki, son onilliklərdə OECD ölkələrinin böyük hissəsində real mənzil qiymətləri yüksəlib, mənzil xərcləri isə ev təsərrüfatlarının büdcəsində getdikcə daha böyük pay tutur. Təşkilat xüsusilə aşağı gəlirli kirayəçilərin əhəmiyyətli hissəsinin gəlirinin 40 faizindən çoxunu kirayəyə xərclədiyini qeyd edir. Avropa İttifaqında da 2026-cı ilin ilk rübündə mənzil qiymətləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,1 faiz, kirayələr isə 3 faiz artıb. Yeni problem "Bakıda evlər bahadır" sə-

Toy süfrələrində zəhərlənmə riski artır...

Toy və digər kütləvi tədbirlərdə çox sayda yeməyin əvvəlcədən hazırlanması, uzun müddət süfrədə saxlanılması və isti havalarda temperatur rejiminin pozulması qida zəhərlənməsi riskini artırır. Bəs, toy və kütləvi tədbirlərdə qida zəhərlənmələrinin qarşısını almaq üçün yeməklərin hazırlanması, daşınması və saxlanması zamanı hansı qaydalara əməl edilməlidir, eyni vaxtda bir neçə şəxsə zəhərlənmə əlamətləri yarandıqda hansı qidalardan şübhələnmək və ilk növbədə hansı tədbirləri görmək lazımdır?



Məsələ ilə bağlı qida mütəxəssisi Seymur Qafarov SİA-ya açıqlamasında bildirib ki, şadlıq saraylarında ekonomik və praktik üsulla böyük kütlələri qısa vaxt çərçivəsində qidalandırmaqla bağlı olan yollar və texnoloji resepturalar öz işini görür: "Bu zaman qida təhlükəsizliyi ilə bağlı bir sıra vacib məqamlara riayət etmək lazımdır. Burada həm hazır qida məhsullarında isti qidaların, həm də soyuq qidaların, yeni soyuq qəlyanaltıların çatdırılması və salatların verilməsi zamanı bir sıra məqamlara riayət olunmalıdır.

Əsasən zəhərlənmələr riskli qida məhsullarından ərsəyə gəlir. Balıq ətindən, toyuq ətindən, mal ətindən, süd və süd məhsulları ilə hazırlanan salatlardan və digərlərindən. Ona görə də isti qidaları təmin edən zaman, bişirmə prosesində isti qida, istər mal əti, istər qoyun əti, 75 dərəcə Selsi temperaturunda 2 dəqiqə müddətində bişmiş olmalıdır ki, onda baş verə biləcək mikrobioloji çirklənmələr aradan qalxsın və bakteriyaların çoxalması, inkişafı dayansın. Bundan əlavə, hazırlanmış isti qidaların, yeni soyuq qidaların iki saat ərzində istehlakı tövsiyə olunur. Bu, qidanın qəbulu üçün ən uyğun temperatur aralığıdır və həmin şəraitdə istehlak edilməsi daha məqsəduyğundur.

Soyuq qidaların saxlanması üçün temperatur 0 və müsbət 5 dərəcə Selsi aralığında olmalıdır. Bu temperatur aralığında saxlanılan qida hər hansı bakterial çirklənməyə məruz qalmır. Təvsiyələrimizdən biri də odur ki, zəhərlənmə hadisəsi baş verən zaman həmin şadlıq sarayında və xeyir tədbirinin keçirildiyi məclisdə mütləq ictimai işə müəssisəsinin tibbi yardımı ilə bağlı təlim keçmiş bir nümayəndəsi olmalıdır. O, dərhal çağırılır və həkimlər, təcili yardım gələncə qədər ilkin yardım göstərilir. Bununla bağlı hər hansı qida, süd məhsulları içirtmək, ishal yaratmaq düzgün deyil və qusmağa məcbur etmək də yolverilməzdir. Peşəkar həkim tövsiyəsi alınmalı və həkim tərəfindən peşəkar dəstək göstərilməlidir. Ürəkbulanma, bədəndə üşütmə, ani soyuq təbəsməsi, mədə bulanmasının şiddətlənməsi artıq zəhərlənmə əlamətlərini göstərə bilər".

Arzu Qurbanlı

viyyəsində deyil; böyük şəhərlərdə əhali artımı, torpaq çatışmazlığı, tikinti xərcləri, maliyyələşmə və yeni mənzil təklifinin tələbi tam qarşılamaması bütün dünyada oxşar təzyiq yaradır.

Azərbaycan üçün maraqlı sual da məhz buradan başlayır: Bakıda mənzil bazarında əsas məqsəd yalnız daha çox bina tikmək olmalıdır, yoxsa daha əlçatan mənzil yaratmaq? Çünki çoxmərtəbəli binaların sayının artması avtomatik olaraq mənzilin hamı üçün əlçatan olması demək deyil. Əgər yeni tikilən mənzillərin qiyməti orta gəlirli ailənin imkanlarını üstələyirsə, şəhərin mənzil fondu böyüsə də, mənzil problemi tam həll olunmur. OECD də problemin səbəbləri arasında yalnız tələbi deyil, tikinti xərcləri, torpaq siyasəti, maliyyələşmə və kifayət qədər əlçatan mənzil təklifinin olmasını göstərir. Üstəlik, mənzil məsələsi yalnız iqtisadiyyatla bitmir. İnsan harada yaşayırsa, onun işə, məktəbə, universitetə, nəqliyyata və sosial xidmətlərə çıxışı da həmin seçimdən asılıdır. Ucuz ev tapmaq üçün şəhərin kənarına köçən insan hər gün daha çox yol gedirsə, nəqliyyata daha çox pul xərcləyirsə və vaxt itirirsə, kağız üzərində ucuz mənzil əslinde ailənin ümumi xərclərini o qədər də azaltmaya bilər. Buna görə müasir şəhər siyasətində söhbət yalnız "ucuz ev"dən yox, əlçatan yaşayış mühitindən gedir. Bakıda isə hazırkı mənzərəni daha da maraqlı edən başqa faktorlar var. Məsələn, 2026-cı ilin sentyabrında Formula 1 günlərində şəhərin mərkəzi və tras ətrafında qısamüddətli kirayə mənzillərə tələbatın artdığı və bezi ekspert açıqlamalarında gündəlik kirayələrin əvvəlki dövrlə müqayisədə təxminən 40 faiz yüksəldiyi bildirilib. Bu artımın əsasən yarış günləri ilə məhdudlaşdığı, uzunmüddətli kirayə bazarına təsirinin daha məhdud olduğu da qeyd edilir. Bu isə göstərir ki, mənzil bazarında qiyməti yalnız evin özü müəyyən etmir; mövsüm, tələb, turizm, şəhər mərkəzinə yaxınlıq və konkret hadisələr də qiymətə təsir edə bilər. Neticədə məsələ sadə bir

"evlər bahadır" şikayətindən daha genişdir. Sual budur: Bakı böyüdükcə onun sakinləri üçün mənzil tapmaq da asanlaşacaqmı, yoxsa şəhərin iqtisadi imkanları ilə yaşayış xərcləri arasındakı məsafə daha da genişlənəcək? Dünya təcrübəsi göstərir ki, mənzil əlçatanlığı yalnız bazarın öz axarına buraxılan məsələ kimi qalmır; bir çox ölkə sosial kirayə, əlçatan mənzil, subsidiyalı maliyyələşmə və şəhərsalma siyasətləri ilə bu təzyiqi azaltmağa çalışır. Azərbaycan üçün əsas müzakirə də məhz burada başlaya bilər: Bakıda yeni evlər tikməkdən daha vacib məsələ, həmin evlərin kim üçün əlçatan olmasıdır.

Ayşən Vəli

ELAN

**Üzeyir Hacıbəyli adına
Bakı Musiqi Akademiyası
Publik Hüquqi Şəxs
aşağıdakı kafedralarda vakant
yerləri tutmaq üçün müsabiqə
elan edir**

Nəfəs və zərb alətləri kafedrası
Professor
Dosent

İxtisas fortepiano kafedrası
Dosent

Konsertmeyster ustalıqı kafedrası
Dosent, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru
Dosent, sənətşünaslıq namizədi

Musiqi tarixi kafedrası
Baş müəllim

**Müsabiqə müddəti elan qəzetdə dərc
edildikdən sonra bir aydır. Ərizə və
sənədlər müsabiqə haqqında əsas-
naməyə uyğun rektorun
adına bu ünvana göndərilə bilər.
Bakı şəhəri, Az-1014. Ş.Bədəlbəyli
küçəsi 98.**

**Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev**

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.**
Şəhadətnamə: № 022492
sesmediaqrup@gmail.com
sesqazeti@gmail.com
"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN KEYSİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet
həftədə iki dəfə
nəşr olunur**
Tiraj: 2000